

DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SOSYAL VE KÜLTÜREL İÇERİKLİ DİN HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

DÜNYACA TANINAN MÜSLÜMAN DÜŞÜNÜR

MEVLÂNÂ CELÂLEDDİN-İ RÛMÎ

(1207-1273)

İZ BIRAKAN HAYATLAR-3

MANEVİ DANIŞMANLIK SUNUMLARI

Fikirleriyle sekiz asırdır gönüllere yer eden,
eserleriyle günümüze kadar yaşayan
dünyaca ünlü mutasavvıf.

(Doğumu: 30 Eylül 1207/Horasan'ın Belh Şehri)

Ömrünü İlme Adadı

Babası Bahâeddin Veled alim bir zât oluşuyla tanınırdı.

Anadolu Selçuklu Devleti'nin hükümdarı Alaeddin Keykubat'ın daveti üzerine babasıyla birlikte Konya'ya geldiğinde on dört-on beş yaşlarında; babası vefat ettiğinde yirmi dört yaşında idi.

Babasından sonra da ilim yolculuğu aralıksız devam etti.

Altmış altı yıllık ömrüne binlerce beyit sığdırdı.

İlmi Çalışmalar İçin Halep ve Şam'a Gitti

Yıllarca Şam'da kaldı,

Arap dili ve edebiyatı, fıkıh, tefsir ve hadis gibi ilimler başta olmak üzere birçok aklî ve naklî ilme vakıf oldu.

Şam'da Muhyiddin İbnü'l-Arabî ve Sadreddin Konevî gibi alimlerle uzun müddet sohbet etme fırsatı buldu.

Pek Çok Alimden Eđitim Aldı

Babasının vefatının ardından onun yerine müderrislik yapmaya başladı.

Medreselerde ders verdiği süreçte halkın sevgisini kazandı.

Babası Bahâeddin Veled'le yıllarca ilim yolculuğu yapmış olan Seyyid Burhâneddin'e öğrenci oldu ve dokuz yıl ona hizmet etti.

Yetkin Bir Âlim ve Mutasavvıf Olarak Tüm Dünyada Tanındı

Kur'ân-ı Kerîm ve hadislere son derece vâkıftı.

Mesnevî'sinde hemen her hikâyenin bir âyet ya da hadisi açıklamak için anlatıldığı görülür.

1221 beyitte âyeti kerîme ve 745 beyitte hadis-i şerif bulunur.

Mevlânâ, Kalp Huzuruyla Namaz Kılmanın Önemini Vurgular

“Ey Hak tâlibi can!

Önce ambara giren fâreden kurtulma çaresini ara,
ondan sonra buğday toplamaya çalış.

Sevgili Peygamberimizin;

“Namaz ancak kalp huzuru ile tamam olur.” hadisini hatırla da
nefisten ve şeytandan kurtulmak için kalp huzuru ile namaza başla!”

Namazı İslam'ın Özü Olarak Tarif Eder

Mevlânâ'nın küçük yaşlardan itibaren özenle namaz kıldığı ve ezandan hemen sonra namaza başlama konusunda hassas olduğu anlatılır.

Namazın, Kişinin İmanının Şahidi Olduğunu İfade Eder

Ancak huşû ile namaz kılanların miracı idrak edebileceğini söyler.

ihlastan uzak, gaflet içinde yapılan ibadetleri cevize benzetir.

“İçi boş olan ceviz nasıl ki ağaç olamazsa ihlâssız namaz da âhirette altında gölgelenecek bir ağaç olmaz.”

***Namazda Ulařılan Ruh Hâlini
Namaz Dışında da Korumak Gerektiđini Söyler***

“Bize dođru yolu gösteren, bizi kötülüklerden alıkoyan namaz,
beş vakitte kılınır. Halbuki âşıklar, daima namazdadırlar.

O gönüllerindeki aşk, başlarındaki ilahî sevgi ne beş vakitle yatışır,
ne de beş yüz bin vakitle geçer gider!”

İslâm Tasavvufunun Şaheserlerinden Biri: Mesnevî

Mevlânâ'nın gönlünden süzölüp dilinden dökülen bu güzide eser, yakın dostu Çelebi Hüsâmeddin tarafından kaleme alındı.

Mesnevî'de Bulunan Konulardan Bazıları Şunlardır:

- ➔ Tefsir, hadis, fıkıh, kelâm, tasavvuf, tarih, tıp gibi ilimler
  - ➔ Zamanın örf-adetlerine ait konular
- ➔ Birçok millete ve farklı dönemlere ait hikâye ve fıkralar
  - ➔ Bini aşkın konuda atasözü ve vecizeler

Mesnevî, Birçok İlim ve Fikir İnsanına İlham Kaynağı Oldu

XIII. yüzyıl Müslüman toplumunun, Anadolu ve Konya halkının dünyasını yansıtan bir ahlâk ve kültür eseridir.

Yaklaşık yirmi altı bin beyitten oluşur.

Tamamlanması Mevlana'nın yıllarını aldı.

Dünyada çok ilgi topladı ve asırlar boyu üzerinde şerh, tercüme ve sözlük çalışmaları yapıldı.

Asırlarca Büyük Küçük Herkese Hitap Etti

Anadolu'da yüzyıllar boyunca çocukların ve gençlerin dahi ilgisini çekti.

Toplumsal birlik ve beraberliğe büyük bir katkısı oldu.

Ahlâkî ve edebi kitaplar içerisinde ön sıralarda yer aldı.

Mesnevî'de İnsani Değerler Ön Plandadır

Allah ve peygamber sevgisi ile vatan ve aile sevgisi gibi değerlere çokça yer verilir.

Eserde oluşturmaya çalışılan ideal insan modelinde;

Kibre karşı tevazu, cehalete karşı ilim,
düşmanlığa karşı dostluk, hırsla karşı kanaatkârlık,
tahammülsüzlüğe karşı hoşgörü,
cimriliğe karşı cömertlik ve yardımseverlik değerleri vardır.

Tevekkül

Kanaat

Edep

Tevazu

Helal Lokma

MEVLÂNÂ'NIN DİLİNDEN DEĞERLER

Sabır

Nefis Terbiyesi

İstiğfar

Hoşgörü

Yardıms severlik

Mesnevî'de Edep

“Allah'tan söz ve davranış konusunda edepli olmayı dileyelim.

Edebi olmayan kimse Allah'ın lütfundan mahrumdur.

Edebi olmayan yalnız kendisine kötülük etmiş olmaz,
belki edepten uzak oluşu yüzünden bütün dünyayı ateşe vermiş olur.”

Edep Deyince...

“Ey Müslüman, bil ki edep, ancak edep yoksunu olanların edebe uymayan davranışlarına sabır ve tahammül etmektir.”

“İnsanda güzel olan yüzdür
Yüzde güzel olan gözdür

Ama insanı insan yapan ağızdan çıkan sözdür.”

Mesnevî'de Yardımseverlik

“Cömertlik, dalları dünyaya yayılmış bir cennet ağacıdır.
Her kim o dallardan birine tutunursa o dal sayesinde cennete gider.

Beladan kurtulmanın çaresi, iyiliktir, bağışlamadır, ikramdır.

Hz. Muhammed, 'sadaka belayı kovar' buyurdu.

Ey yiğit! Hastalığını sadakayla iyileştir.”

Mesnevî'de Hirs ve Kanaat

“Hirs ve tamah insanı kör ve sağır eder!”

Denizi bir testiye dökersen ne alır? Bir günün kısmetini...”

“Bağı kopar ve özgür ol ey oğul!

Ne zamana kadar bir gümüşe ya da altına bağlı kalacaksın?

Denizi bir kaba doldursan ne kadarını alır?

Açgözlülerin gözleri dolmadı gitti...”

“Peygamber, kanaat hazine demiştir.

Gizli hazineyi herkes elde edebilir mi?”

Mesnevî'de Helal Lokma

“İlim ve hikmet helâl lokmadan doğar;
aşk ve rikkat helâl lokmadan meydana gelir.”

Nefis Terbiyesi...

“Ey gizlice heva ve hevesini tazeleyen kimse!
İmanını tazele, ama yalnız dille olmasın.

Heva ve heves tazelenip durdukça iman taze değildir.

Çünkü heva, iman kapısının kilididir.”

Mesnevî'de Tevekkül ve Teslimiyet

“Kahrına da hakkıyla âşığım, lûtfuna da
Ne şaşılacak şey ki, ben bu iki zıdda da gönül vermişim.”

Sabır...

“Ey genç, şu beden bir misafirhanedir.

Her sabah o eve yeni bir misafir (dert, düşünce) gelir.

Sakin, "Bu misafir bana yük olur, kalır" deme.

Biraz kalır sonra yine geldiği gibi gider, yokluğa karışır.

O görünmeyen cihandan, gayb âleminden gönlüne gelirse,

onu bir misafir say, onu hoş tut, güler yüzle karşıla.”

Mesnevî'de İstiğfar

“Akar su neredeyse orası yeşerir;
nerede gözyaşı dökülürse oraya rahmet iner.

... Gözü yaşlı ol ki can meydanında yeşillikler bitsin.

Gam görünce istiğfar et.”

Mesnevî'de Söz Deyince...

“İbret almayı, uyanmayı, Allah'tan dile;
kitaptan, sözden, harften, dudaktan değil!”

“Ağızdan bir kere çıkan söz, bil ki yaydan fırlayan ok gibidir.
Oğul, o ok gittiği yerden geri dönmez, seli baştan bağlamak gerek.

Ey dil, sen hem bitmez tükenmez bir hazinesin;
hem dermanı olmayan bir dertsin!
Hem yalnızlık ve ayrılık zamanının dostusun!”

Mesnevî'de Tevazu

“Şunu iyi bil ki bu kibir, kendini herkesten üstün görme hâli, öldürücü bir zehirdir. Ahmaklar bu zehirli şarabı içerek sarhoş olurlar.”

“Yüzde ısrar etme, doksan da olur
İnsan dediğinde, noksan da olur
Sakin büyüklenme, elde neler var
Bir ben varım deme, yoksan da olur
Hatasız dost arayan dosttan da olur

Peygamber bunu anlattı, dedi ki:
Kim kendini bilirse, Rabbini de bilir.”

Mevlana ve Hoşgörü

“Gene gel, gene gel, her ne isen gene gel;
Kâfirsen, ateşe tapıyorsan, puta tapıyorsan
bütün bunları bir kenara bırak, gel.

Bu bizim dergâhımız, eőięimiz umutsuzluk eőięi değildir;
Yüz kere tevbeni bozmuş olsan gene gel!”

Allah için...

“Allah için ağlayan göz ne mübarektir.
Onun aşkıyla yanıp kavrulan yürek ne mukaddestir.
Her ağlamanın sonu gülmektir.”

“Kur'an'ın hükümlerini tutar, kıssalarından hisse alırsan
can kuşuna ten kafesi dar gelir.

Kafeste mahpus olan kuşun kurtulmak istememesi cahilliktendir.”

Büyük Küçük Herkes Cenaze Merasimine Katıldı

Mevlânâ, 1273 yılında ansızın yakalandığı hastalık nedeniyle vefat etti.

Müslim gayr-i müslim bütün Konya halkı cenazesinde bulundu.

Herkes arkasından gözyaşı döktü.

Bir Rum keşişinin onun hakkında şöyle dediği anlatılır:

“Mevlânâ ekmek gibidir. Herkes ekmeğe ihtiyaç duyar.

Hiç ekmekten kaçan bir aç gördünüz mü?”

UNESCO Tarafından Dünyâ Düşünce Tarihinin Önemli Şahsiyetlerinden Biri Kabul Edildi

Tefekkür dünyasında önemli bir yeri olan Mevlânâ Celâleddîn Rûmî'nin, dünyaya gelişinin sekiz yüzüncü yılı olması sebebiyle 2007 yılı, dünyada "Mevlânâ Yılı" olarak ilan edildi.

Dünyanın farklı bölgelerinden pek çok insan onun aracılığıyla İslâm'la tanışmaya devam ediyor...

Veda Ederken...

“Öldüğüm gün, tabutum götürülürken bende bu dünya derdi var sanma.

Benim için ağlama, yazık vah vah deme...

Cenazemi gördüğün zaman firâk, ayrılık deme;
benim buluşmam; kavuşmam işte o zamandır.

Beni toprağa verdikleri zaman elvedâ, elvedâ demeye kalkışma,
mezar cennet topluluğunun perdesidir... ”

***Bende-i Kur'ânem eger cân dâram
Hâk-i reh-i Muhammed muhtârem
Eger nakl koned cüz in kes ez guftey men
Bîzârem ez û ve ân suhan bîzârem!***

*Ben yaşadıkça Kur'ân'ın bendesiyim (kölesiyim)
Hz. Muhammed Mustafâ'nın yolunun tozuyum
Biri benden bundan başkasını naklederse,
Ondan da, o sözden de şikâyetçiyim!*

Teşekkür Ederiz